

FENOMENUL PROSTITUȚIEI - ASPECTE JURIDICE ȘI SOCIALE.

Ilinca Alexandra ȚĂLNAR*
Camelia Augusta HIMCINSCHI*[□]

ABSTRACT: Fenomenul **prostitutiei** un fenomen global si complex, controversat si problematic continua sa ramana unul dintre cele mai de actualitate subiecte dezbătute la nivel national si international.

Din punct de vedere **juridic** in pofida tuturor masurilor cu caracter legislativ si a actiunilor sporadice intreprinse de organele de politie, prostitutia continua sa aiba o mare extindere in Romania, partial si datorita eficacitatii reduse a controlului in acest domeniu. In acesta sens am surprins atat distinctia dintre infractiune si contraventie in ceea ce priveste prostitutia, cat si demersurile de dezincriminare a acesteia, si nu in ultimul rand prezentarea acestei problematici si din punctul de vedere al altor tari europene.

Din punct de vedere **social** fenomenul prostitutiei este analizat la un nivel general cu implicatiile pe care le are pentru societate (cauze si consecinte), dar si la un nivel particular din optica persoanelor angrenate in traficul de persoane (de la persoana "obiect" al traficului, la client si pana la exploatator). Se subliniaza in acest sens unele elemente psiho-pedagogice prezente in complexul fenomen al prostitutiei (cum ar fi de exemplu aspectul suferintei, aspectul preventiv, etc.).

CUVINTE CHEIE: prostitutie, legislatie, victima, preventie.

COD JEL: K 14

ASPECTE JURIDICE ALE FENOMENULUI DE PROSTITUȚIE

În unele țări ale lumii contemporane, dezbaterile asupra prostitutiei sunt astăzi mai aprinse ca oricând, opiniile fiind pentru și împotriva acestui fenomen care demonstrează un mod de a trăi a numeroase persoane. La nivel internațional, aceste confruntări au stat la baza Convenției internaționale pentru reprimarea traficului de ființe umane și a exploatării prostituării altora adoptată de Organizația Națiunilor Unite, la data de 2 decembrie 1949 și la care România a aderat în anul 1968.

În preambulul acestei Convenții internaționale se precizează că „prostituția și răul care o însoțește, traficul cu ființe umane în vederea prostituării sunt incompatibile cu

---

[□] Preparator Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, ROMANIA.

^{□*} Asistent universitar dr. Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, ROMANIA.

demnitatea și valorile persoanelor umane și pun în pericol bunăstarea individului, a familiei și a comunităților”.

În România, prostituția nu era incriminată în Codul Penal de la 1864 și nici în Codul Penal de la 1936. În acest din urmă act normativ, era însă incriminată instigarea, înlesnirea și favorizarea prostituției (art. 433). În legislația penală, infracțiunea de prostituție a fost introdusă în anul 1957. În literatura de specialitate există opinii contradictorii în legătură cu menținerea și abrogarea textului de lege prin care este incriminată prostituția.

În anul 1955, Curtea Constituțională, fiind sesizată, a trebuit să soluționeze excepția de constituționalitate a prevederilor art. 328 Cod Penal¹. Pentru motivarea acestei excepții de neconstituționalitate s-a invocat faptul că prin art. 328 Cod Penal se încalcă dreptul persoanei prevăzute în art. 26 și 38 din Constituția României. După analizarea atentă a cauzei supuse soluționării, Curtea Constituțională a decis că prevederile art. 328 Cod Penal sunt și rămân în continuare în vigoare, incriminarea fiind necesară, ținând seama de pericolul social relativ ridicat și de tendința de creștere a fenomenului infracțional în acest domeniu². Pentru motivarea acestei decizii a fost invocat faptul că prostituția reprezintă o formă a parazitismului social și prin săvârșirea acesteia se încalcă relațiile privind conviețuirea socială. Prin menținerea incriminării prostituției se urmărește și limitarea proliferării necontrolate a bolilor cu transmitere sexuală și a traficului de ființe umane în vederea prostituării³.

Și în prezent, acest fenomen de mare amploare al prostituției este calificat în viziunea unora drept **contravenție**, deși există reglementări legale care caracterizează prostituția drept infracțiune. Precizăm că, în reglementarea actuală, prostituția este o *infracțiune de obicei*, așa încât sancționarea din punct de vedere penal a acestei fapte intervine doar dacă ea este săvârșită în mod repetat. În cazurile în care comiterea faptelor nu are caracter repetitiv, ci izolat, nu sunt îndeplinite condițiile pentru sancționarea acestora ca infracțiuni, ele fiind contravenții.

Conținutul legal

Infracțiunea de prostituție este prevăzută în art. 328 Cod Penal și constă în „fapta persoanei care își procură mijloace de existență sau principale mijloace de existență practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane”.

Structura infracțiunii

Condiții preexistente

Concept

Obiect juridic special: relațiile sociale care privesc conviețuirea socială, care ocrotesc moralitatea și sentimentul de pudoare al populației.

Obiect juridic material: în doctrina penală există aproape unanimitate în a considera că obiectul material al acestei infracțiuni constă în bunurile care sunt dobândite de către persoanele care practică prostituția. Sigur că nu poate fi considerat ca obiect

¹ Curtea Constituțională a fost sesizată de către Tribunalul Constanța prin încheierea din 24 octombrie 1995

² Curtea Constituțională, Decizia nr. 74/1996 (Monitorul Oficial nr. 200 din 27 august 1996)

³ V. DOBRINOIU - N. CONEA, *Drept Penal. Partea specială*, vol. II, *Teorie și practică judiciară-infracțiuni prevăzute în legea specială*, ediție revăzută și adăugită, Ed. Lumina Lex, București 2002, pag. 576.

material nici corpul persoanei care se prostituează și nici cel al persoanelor cu care aceasta întreține relații sexuale privite fiecare în parte, deoarece acestea nu au nimic ilicit în ele însele, ceea ce este ilicit fiind doar scopul de procurare a mijloacelor de existență prin procurarea lor. De asemenea, nici bunurile, lucrurile sau banii nu pot constitui obiect material al acestei infracțiuni pentru că în doctrina și în practica juridică se susține că prin obiect material se înțelege bunurile, lucrurile sau corpul persoanei asupra căreia este îndreptată activitatea materială descrisă în norma de incriminare. În cazul infracțiunilor de pericol (sau formale, cum mai sunt cunoscute în literatura de specialitate), nu există obiect material, ci doar obiect juridic⁴. Dat fiind faptul că infracțiunea de prostituție este prin natura ei o infracțiune de pericol, aceasta nu are obiect material. Pe de altă parte, bunurile sau banii obținuți prin prostituare, constituie produsul infracțiunii și nu obiectul asupra căruia s-a acționat.

Subiectele infracțiunii

Subiectul activ nemijlocit al infracțiunii de prostituție poate fi orice persoană responsabilă penal, în această postură putând fi atât o persoană de sex masculin, cât și o persoană de sex feminin, în textul de lege nefăcându-se nici o distincție cu privire la sex. Infracțiunea nu poate fi comisă sub forma co-autoratului, deoarece fiecare persoană se prostituează **in persona propria**. Infracțiunea poate fi comisă sub forma instigării și complicității, dar acești participanți devin autori ai altor infracțiuni precum traficul de persoane în vederea prostituării⁵.

Subiectul pasiv este statul care are calitatea de subiect pasiv principal. În cazul infracțiunii de prostituție, subiectul pasiv (cel care suferă de pe urma săvârșirii acesteia) nu trebuie confundat cu partenerul de acte sexuale, rezultă că infracțiunea nu are subiect pasiv adiacent.

Conținutul constitutiv

Latura obiectivă a infracțiunii

a). Elementul material al laturii obiective constă în activitatea de procurare fie a mijloacelor de existență în general (indică scopul), fie numai a principalelor mijloace de existență, prin practicarea de relații sexuale cu diferite persoane (indică mijloacele de realizare a acestei finalități). Elementul material se caracterizează deci prin două acțiuni conjugate, una scop, iar cealaltă mijloc⁶.

Prin mijloacele principale de existență înțelegem acele mijloace care satisfac necesitățile esențiale ale vieții, cum sunt: locuința, îmbrăcămintea și hrana. Trebuie precizat faptul că în cazul infracțiunii de prostituție nu este vorba de raporturi sexuale izolate și întâmplătoare, ci de o activitate cu caracter de obișnuință, de îndeletnicire.

b). Urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol pentru regulile de conviețuire socială, stare de pericol care se produce la adresa moralității.

---

⁴ V. DONGOROZ, *Drept Penal* (reeditarea ediției din 1939), lucrare apărută sub egida Asociației Române de Științe Penale, București, 2000, pag. 165

⁵ I. PASCU - M. GORUNESCU, *Drept penal .Parte specială*, ediția a II-a, Hamangiu, București 2009, pag. 693

⁶ A se vedea N. CONEA – *Reflecții asupra infracțiunii de prostituție*, RPD nr. 4/1996, pag. 141

c). **Legătura de cauzalitate.** Între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată trebuie să existe o legătură de cauzalitate, aceasta apare implicit din săvârșirea faptei. Legea nu prevede condiții speciale de loc sau de timp pentru existența infracțiunii⁷.

Latura subiectivă a infracțiunii de prostituție o constituie vinovăția sub forma intenției directe. Astfel, cerința esențială a acestei infracțiuni constă în aceea că practicarea raporturilor sexuale cu diferite persoane să se fi făcut cu scopul de a procura pe această cale mijloace de existență sau principalele mijloace de existență. Dacă prin practicarea raporturilor sexuale cu diferite persoane nu s-a urmărit acest scop, nu va exista infracțiune.

Forme

Actele premergătoare și tentativa nu sunt posibile, fiind vorba de o infracțiune care presupune acte repetate. Infracțiunea de prostituție se consumă în momentul în care se realizează un număr suficient de raporturi sexuale cu diferite persoane, din care să rezulte că făptuitorul își procură pe această cale mijloace de existență și principale mijloace de existență. Epuizarea are loc în momentul când încetează activitatea făptuitorului.

Infracțiunea de prostituție este o infracțiune de obicei, presupunând o pluralitate de acte pe parcursul unei anumite perioade de timp, în care practicarea acestor raporturi să fi constituit pentru respectiva persoană sursa unică sau principală de procurare a mijloacelor sale de existență.

Sancțiuni: Infracțiunea de prostituție este sancționată cu pedeapsa închisorii de la 3 luni la 3 ani.

Aspecte procesuale: acțiunea penală pentru infracțiunea de prostituție se pune în mișcare din oficiu.

Practică judiciară

Infracțiunea de prostituție prevăzută de art. 328 Cod Penal nu poate avea mai mulți autori, deoarece acțiunea care constituie elementul său material nu poate fi săvârșită în mod nemijlocit decât de o singură persoană, astfel, atunci când fapte similare sunt săvârșite în același loc și timp de mai multe persoane, fiecare săvârșind o infracțiune distinctă, persoana este autor al acestei infracțiuni, iar nu coautor la faptele comise de către ceilalți.

Un exemplu în acest sens este următorul: între inculpate, dintre care una minoră, trimise în judecată pentru săvârșirea de către fiecare a infracțiunii de prostituție nu s-au stabilit raporturi de la autor la complice, nu se poate reține în sarcina inculpatei majore agravanta prevăzută de art. 75 alin. 1 lit. c Cod Penal (săvârșirea infracțiunii de către un major, dacă aceasta a fost comisă împreună cu un minor).⁸

Infracțiunea de prostituție în diferite sisteme de drept

Există mai multe tipuri de regimuri juridice aplicabile prostituției: regimul prohibitiv, cel regulamentar și cel aboliționist. Primul consideră prostituția interzisă. Sistemul prevalează în majoritatea statelor americane, în China și în țările din Golful Persic. Acest lucru nu înseamnă însă că nu există. Regimul regulamentar legalizează

⁷ A. BOROI, *Drept Penal. Partea specială*, C.H. Beck, București 2006, pag 624.

⁸ Trib. Suprem, secția penală, decizia nr. 5479/1971 în RRD nr. 10/1972, pag. 164.

prostituția, considerându-se că practicarea ei în case de toleranță, situate în zone special delimitate, supuse unui control permanent din partea autorităților competente este preferabilă oricărei alte forme de prostituție. Este regimul adoptat în Olanda și Germania. Regimul aboliționist nu incriminează prostituția și nici clienții ei, dar incriminează proxenetismul. Întrucât regimul aboliționist acordă o importanță primordială prevenirii prostituției și reintegrării prostituatelor se poate afirma că abolirea vizează în aceea măsură și eliminarea fenomenului prostituției.

În Anglia și Țara Galilor prostituția nu constituie infracțiune, dar sunt incriminate manifestările sale vizibile: racolarea, publicitatea, gestionarea locurilor specializate, încheierea de contracte cu clienții.

Altfel stă situația în Europa Occidentală. De departe cea mai tolerantă în acest sens este Olanda, unde prostituția, alături de consumul de droguri, căsătoriile între persoane de același sex și eutanasia sunt permise. Acest lucru nu înseamnă că sunt și încurajate, dar atâta timp cât ele nu pot fi eradicate, olandezii preferă să le tolereze, chiar dacă uneori nu le acceptă. În primăvara anului trecut a fost dezvelită chiar și o statuie de bronz ca semn al respectului pentru persoanele din lumea întreaga ce își câștigă traiul de pe urma prostituției. De remarcat că sculptura este situată în fața celei mai vechi biserici din Amsterdam. Franța aplică în domeniul prostituției două principii juridice: dezincriminarea prostituției și sancționarea proxenetismului. Cu alte cuvinte, în Franța sunt sancționați, potrivit legii, numai cei care solicită servicii sexuale, iar prostituția poate fi practică cu condiția să nu perturbe liniștea publică.

În Germania, de la data de 1 ianuarie 2002 a intrat în vigoare Legea privind legalizarea prostituției. Legea permite prostituția cu condiția practicării ei în mod voluntar, în bordeluri, cluburi, pe străzi și în locuințe private, iar statul impozitează veniturile prostituatelor; prostituatele beneficiază de asigurări de sănătate, concediu și chiar pensie. În Belgia, conform Legii din 21 august 1948, prostituția nu constituie o infracțiune, fiind incriminate manifestările de prostituție care aduc atingere ordinii publice și proxenetismul, iar din anul 1995, odată cu modificarea Codului Penal, sunt aspru sancționate traficul cu ființe umane și pornografia infantilă.

În Spania, din anul 1978 prostituția nu mai constituie infracțiune, iar din anul 1996 - odată cu intrarea în vigoare a noului Cod Penal, nici proxenetismul nu mai constituie o infracțiune în sine, ci numai formele agravante de proxenetism.

În Italia, prostituția este tolerată de vreme îndelungată, dar pentru prevenirea răspândirii bolilor venerice, Codul Penal conține dispoziții referitoare la supravegherea prostituției. Din 1998, se interzic casele de toleranță și proxenetismul.

În Olanda, prin Legea 464/1999 au fost modificate substanțial dispozițiile din Codul Penal referitoare la prostituție și au fost eliminate dispozițiile care interziceau casele de toleranță. Legea a avut drept scop prevenirea prostituției forțate, protejarea minorilor și îmbunătățirea statutului prostituatelor. De asemenea, legea permite proxenetismul, dar sancționează aspru formele agravante ale acestuia, respectiv proxenetismul prin constrângere și față de minori.

În Suedia, prostituția nu este infracțiune, dar este incriminată cumpărarea de servicii sexuale și proxenetismul. Danemarca, prin Legea 141/1999, a abrogat dispozițiile din Codul Penal care incriminau prostituția, permițând practicarea ei în mod individual și

incriminează cumpărarea de servicii sexuale de la persoane sub 18 ani. Vedem astfel că în majoritatea țărilor vestice ale Uniunii Europene există legislație în materie de legalizare a prostituției. Unele țări sunt mai restrictive, altele oferă o mai mare libertate acestei ocupații. Majoritatea țărilor care au reglementat acest lucru oferă asistență medicală prin asigurări de stat prostituatelor, iar în unele țări cum sunt Suedia și Danemarca acestea beneficiază chiar și de pensie de bază.

Cât privește viziunea juridică în cazul prostituției din țara noastră, problema este foarte dificilă, complexă și de o sensibilitate aparte și va genera dezbatere furtunoasă. În acest moment prostituția reprezintă un flagel, iar actuala legislație nu a reușit să schimbe cu nimic situația. Poate că o lege în domeniu va aduce puțină liniște și pentru sănătate și pentru cele care au această ocupație. Cert este că prostituția nu va dispărea niciodată.

În **România**, după decembrie 1989, prostituția a ieșit din relativul ei anonim și din semiclandestinitatea ei, pentru a cunoaște o largă expansiune. Prostituția s-a practicat și se practică în marile unități hoteliere situate în zone cu mare trafic turistic cum sunt: Constanța, Timișoara, Brăila, Galați, Arad, Oradea, Baia Mare, Suceava, Brașov, Predeal și, bineînțeles, București, în principalele sale hoteluri sau stabilimente de distracție. Au pătruns totodată în România rețele internaționale ale traficului de carne vie, care, sub emblema inofensivă a unor firme care caută dansatoare, manechine sau alte lucrătoare pentru străinătate, recrutează prostituate pentru diferite țări (în special Turcia, Grecia, Italia, Franța și Germania). Multe tinere ajunse în străinătate prin intermediul acestor firme au constatat că de fapt semnaseră un contract pentru practicarea prostituției. Prostituția juvenilă este de asemenea extrem de răspândită în România, "copiii străzii" furnizând un veritabil „debușeu” atât pentru pedofilii români, cât și pentru cei străini. Pe de altă parte, în traficul cu carne vie sunt incluși și copiii. O serie de cazuri de adopție din anii trecuți, în condițiile existenței unei legislații deficitare, nu erau altceva decât forme disimulate de recrutare pentru prostituție. Prostituția este atât de răspândită în România, încât până și în legea învățământului este prevăzută o reglementare specială (art. 11) care interzice desfășurarea în școli, cămine, internate, cantine, cluburi, case de cultură, baze și complexe culturale a activităților care "încalcă principiile fundamentale ale moralei primejduind sănătatea fizică sau psihică a tineretului", obiectivul respectivului articolului fiind prevenirea prostituției în mediul școlar.

În martie 1996 au fost adoptate modificări și completări ale legii nr. 61/1991 pentru sancționarea delictelor de prostituție și proxenetism, separat de Codul Penal și Codul de Procedură Penală, adoptate de Senat, dar respinse de Camera Deputaților. Completările la legea menționată se adaugă celor aduse Codului Penal, care pedepsesc actul de prostituare cu privare de libertate de la 6 luni la 4 ani, o pedeapsă mai severă decât cea aplicată înainte de 1990.

În pofida acestor măsuri cu caracter legislativ și a acțiunilor sporadice întreprinse de organele de poliție, prostituția are o mare extindere în România, parțial și datorită eficacității reduse a controlului în acest domeniu. Deși moralistii apreciază că prostituția trebuie interzisă, trebuie precizat că în România de astăzi nu comercializarea sexualității ca atare reprezintă veritabila problemă, ci toate celelalte probleme sociale asociate cu ea: violența, agresiunea, exploatarea economică și sexuală a prostituatei și mai ales răspândirea bolilor asociate cu această profesiune (sifilisul și SIDA). Între 1992-1995 au

fost înregistrate numai în București 5800 de cazuri de sifilis contactat în urma unor relații cu parteneri de ocazie. Numai o singură prostituată în vârstă de 22 ani, bolnavă de sifilis și SIDA a reușit să îmbolnăvească 156 de bărbați (Ziarul „Libertatea”, 1996).

În prezent, dorința acerbă a unor parlamentari constă în legalizarea acestui fenomen. Astfel, Proiectul înaintat de deputatul Silviu Prigoană în Parlament, prin care propune legalizarea și reglementarea „cele mai vechi meserii din lume” a reînviat discuția despre cât de binevenit este un astfel de pas. Pe scurt, inițiativa legislativă propune ca prostituatele să fie autorizate, să aibă minimum 20 de ani și să facă, lunar, controale medicale. De serviciile lor pot beneficia persoanele care au minimum 16 ani. Instituția responsabilă de evidența celor care au autorizație ar fi Ministerul de Interne, iar Consiliul Local este cel care va emite numărul de autorizații pentru fiecare localitate. De asemenea, Casele de toleranță au și ele obligații, printre care afișarea tarifelor și păstrarea confidențialității clienților. Astfel cei care susțin legalizarea prostituției afirmă că, în acest mod, se va putea controla acest fenomen, trecându-l din ilicit în legalitate, că se va oferi prostituatelor siguranța desfășurării activității protejate de abuzurile peștilor și clienților și, de asemenea, se va stopa procesul transmiterii bolilor sexuale.

Atât legalizarea, cât și nelegalizarea, pot aduce beneficii, dar și probleme. Există un cost și un câștig în cazul oricăreia dintre variante. Cert este faptul că în România ultimilor ani s-a înregistrat o proliferare a fenomenului. Privit din punctul nostru de vedere, acolo unde este legalizată prostituția, ea nici nu a dispărut și nici măcar nu are o tendință de a se diminua tocmai din faptul că prostituția este un anumit gen de activitate care nu ține de spațiul legislativ pur și simplu. Dimpotrivă, tendințele sunt chiar să crească fenomenul pentru că, legalizându-l, el devine public acceptabil. Crește toleranța față de el și de aici rezultă o serie întreagă de discuții privind valorile dintr-o societate. Prostituatele ajung de multe ori la secție, li se aplică muni de amenzi care nu sunt plătite niciodată. Rareori li se întocmește un dosar penal. Nici rețelele de proxeneți nu le-a ajuns cuțitul la os, „peștii” văzându-și liniștiți de treabă.

Posibile avantaje ale trecerii în legalitate a prostituției ar fi:

- Fonduri din taxe, care sporesc bugetul.
- Igiena: controale medicale regulate, folosirea prezervativului etc.
- Un control mai bun asupra modului în care sunt tratate prostituatele.
- Includerea în nomenclatorul meseriilor, ceea ce le-ar ajuta pe prostituate să beneficieze de asigurări, concedii, pensie etc.

Posibile dezavantaje în legalizarea prostituției:

- Înlățește spălarea de bani.
- Poate duce și la extinderea consumului de droguri.
- Promovează traficul de carne vie.
- Fondurile obținute ar putea fi manevrate ilegal de politicieni.
- Proliferarea bolilor cu transmitere sexuală.
- Creșterea numărului divorțurilor datorită slăbirii relațiilor familiale.
- Deteriorarea femeii în societate.
- Imaginea României va fi ușor asociată prostituției.

Din punct de vedere juridic vom conchide cu următoarea precizare, și anume legalizarea prostituției ca activitate ar presupune nu doar dezincriminarea sa, ci totodată și adoptarea cadrului legislativ necesar desfășurării acestei activități, prin crearea unui statut al respectivei categorii profesionale, a unei reglementări privind impozitarea veniturilor obținute, prin conturarea modului de organizare a activității de prestare a serviciilor de natură sexuală. Toate acestea ar fi necesare pentru a avea un cadru legal în acord cu reglementările internaționale în privința combaterii prostituției la care România este parte. Menționăm în acest context că prin decretul Ministerului Apărării Naționale nr. 482/1954 România a ratificat Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituției semenilor, aprobată de Adunarea Generală ONU prin rezoluția 317(IV)/1949 și intrată în vigoare la 25.06.1951, care impune reguli stricte în ceea ce privește monitorizarea de către stat a activității de prestare a unor servicii sexuale în cazul în care această activitate ar fi legalizată. Toate aceste aspecte însă nu au fost avute în vedere de către legiuitor o dată cu dezincriminarea prostituției în proiectul noului Cod penal, întrucât nu s-a intenționat legalizarea acestei activități, ci doar nesancționarea din punct de vedere penal al persoanelor care se prostituează fenomenul urmând a fi sancționat contravențional, civil și mai ales moral.

DINAMICI SOCIALE ALE PROSTITUȚIEI

Prin dinamica socială a prostituției se înțelege analiza socială a fenomenului prostituției, adică delimitarea și evoluția acestui fenomen în raport cu schimbările sociale și legislative continue. Cunoașterea elementelor caracteristice⁹ fenomenului prostituției sunt indispensabile pentru a înțelege fenomenul prostituției dincolo de imaginea superficială care conduce spre condamnare, și pentru a ajunge la persoana-victimă a acestui fenomen.

Fenomenul prostituției pe care îl analizăm intra în acea dimensiune dramatică a traficului de ființe umane. Această precizare este necesară pentru a încadra contextual fenomenul prostituției și a-l distinge ca alegere autonomă, liberă – fenomen restrâns și marginal de fenomenul prostituției ca exploatare a persoanelor – fenomen tot mai amplu și mai extins. Cu alte cuvinte, se subliniază distincția între prostituție ca meserie și prostituție ca violență fizică și psihică.

Prostituția și traficul de persoane sunt obiectul de studiu al științelor sociale cum ar fi: sociologia, dar și pedagogia, psihologia, antropologia, filozofia.

Traficul de persoane presupune recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin intermediul amenințărilor sau a forței, răpirea, înșelarea, fraudă, constrângerea sau abuzul de putere, primirea de plăți sau alte beneficii pentru a controla persoanele în scopul exploatării.¹⁰ Se pot asocia condițiile prezente în traficul de persoane cu condițiile care caracterizează sclavia.¹¹

În general, când se vorbește de trafic de ființe umane, se tinde spre asocierea exclusivă cu fenomenul prostituției. Traficul de ființe umane este un fenomen vast care

⁹ Se privilegiaza în prezentul articol o analiza a fenomenului prostituției din punct de vedere calitativ, fata de o analiza cantitativa - statistica, fie pentru relevanta expunerii, fie pentru faptul ca exista putine studii statistice in acest camp, in special in ceea ce priveste Romania.

¹⁰ L. SPIZZICHINO, *La prostituzione. Il fenomeno e l'intervento psicologico*, Roma, Carocci editore, 2005, p. 91.

include mai multe forme de exploatare cum ar fi: exploatarea sexuală, traficul de persoane pentru prelevare de organe, exploatarea prin muncă forțată etc. Fenomenul prostituției poate fi deci încadrat în traficul de persoane finalizat spre exploatare sexuală.

O diferență necesară pentru a delimita fenomenul prostituției este aceea între prostituția de “stradă” și prostituția în locuri special amenajate. Prin prostituția în locuri special amenajate se înțelege prostituția care se ascunde în spatele așa numitelor profesii recunoscute și acceptate de către societate cum ar fi dansatoarele de *lap dance*, “animatoarele” din cluburile de noapte, doamnele de companie etc.¹²

Activitatea de prostituție se localizează în general în periferiile localităților sau în cartierele foarte sărace. Motivul unei astfel de localizări este legat tocmai de nelegitimitatea acestei activități, prin urmare activitatea de prostituție se desfășoară în zone mai puțin expuse, mai puțin vizibile, pentru a evita riscurile confruntării cu autoritățile.

Un alt aspect care poate fi văzut în dinamica fenomenului de prostituție este aspectul economic, un aspect determinant pentru evoluția fenomenului. “Astăzi, industria sexului e un complex de activități economice care produc miliarde de euro, dintre care prostituția este un singur element împreună cu cluburile private, centrele de masaj, liniile telefonice erotice, liniile de *chat*, agențiile de însoțitori, agențiile turistice, pornografia, căsătoriile cu forță, soții alese și comandate prin poștă”.¹³

În general, prostituția este percepută de către societate în sens negativ, iar persoana care se “prostituează” este condamnată și marginalizată. Prejudicata, indiferența, izolarea socială, sunt atitudinile sociale cele mai des întâlnite, de cele mai multe ori neexistând nici cea mai mică tentativă de a înțelege fenomenul prostituției dincolo de aparență, de a “vedea” persoana înainte de a o judeca sau condamna.

Atitudinea de indiferență socială față de fenomenul de prostituție este determinată și de tabu-ul tematicii implementat de doctrina comunistă în mentalitatea societății românești. De multe ori se preferă ignoranța și nepăsarea față de o atitudine de înțelegere și ajutor. Opusul atitudinii de indiferență este atitudinea de căutarea a senzaționalului. În acest sens, prin intermediul mijloacelor mass-media, fenomenul prostituției este exagerat, se subliniază doar senzaționalul, drama.

Din punct de vedere moral, prostituția este văzută ca și păcat. În contextul social actual, biserica este instituția¹⁴ care demonstrează interes pentru a înțelege fenomenul de prostituție, văzând persoana “prostituată” ca victimă și apelând la dialog, la înțelegerea dinamicilor și a raporturilor interpersonale.

Progresul societății se reflectă dintr-un anumit punct de vedere în evoluția și schimbările fenomenului prostituției, care devine tot mai complex și mai greu de încadrat. “Piața sexului nu mai are limite, nici naționalitate în ofertă sau în cerere și se mută cu

¹¹ Parlamentul european în 19 mai 2000 cu rezoluția „Lupta împotriva traficului de femei” asociază prostituția cu sclavia.

¹² Rapporto finale di ricerca, *Una mappatura del fenomeno della prostituzione di donne dell'est Europa nella regione del Veneto*, Osservatorio regionale per la sicurezza nel Veneto, Giunta della regione Veneto, 2003.

¹³ L. SPIZZICHINO, *La prostituzione. Il fenomeno e l'intervento psicologico*, Roma, Carocci editore, 2005, p. 14.

¹⁴ Poziția Statului față de fenomenul prostituției a fost prezentată în prima parte a articolului prin aspectele juridice.

rapiditate înăuntrul Statelor Unite, al Europei (...) Locurile unde se întâlnește sunt strada (străzi din orașe sau străduțe din sate), parcuri, localuri nocturne, saloane, cluburi private și ca întotdeauna hoteluri; străzile sunt împărțite în funcție de prestații și de persoane (homosexuali, transsexuali, străini). În aceleași locuri există o eșalonare pe ore (întâi femeii din Est, după aceea nigeriene etc.) Prestațiile femeilor dintr-o țară doar pentru conașionali sau invers, femeii pentru o oră sau pentru o noapte, prestații sadice, schimb de cupluri, femeii, dar și copiii, de preferat străini, sex și turism, în Brazilia, dar și în Orient, până la coastele noastre, în perioada de vară. Turismul sexual vinde călătorii-vacanță care oferă printre altele, tineri sau tinere, după preferințele sexuale”.¹⁵

Cauzele fenomenului de prostituție

Printre cauzele care favorizează fenomenul prostituției se numără:

- Situația economică instabilă a țărilor din Europa de est (în aceste țări se înregistrează cea mai mare amploare a fenomenului prostituției) împinge multe persoane înspre emigrare în căutarea unui trai mai bun;¹⁶
- Emigrarea în masă în urma căderii comunismului;
- Scăderea nivelului cultural și profesional.

Fenomenul prostituției este un fenomen organizat care presupune o serie de etape. F. Carchedi indică trei etape ale fenomenului de prostituție:

- Recrutarea (modalitate de a convinge prin promisiuni și înșelăciune; răpire).
- Transportul (modalități de transfer, de mutare)
- Exercițarea prostituției.¹⁷

Alți autori precum D. Opriș, M. Opriș identifică șapte etape ale fenomenului prostituției: recrutarea; transportul; vânzarea; sechestrarea și exploatarea; re-vânzarea; evadarea; repatrierea.

Fenomenul prostituției presupune o “scenă” cu diferiți actori: victime, clienți, exploatare, o scenă în care replicile sunt de multe ori greu de înțeles sau de acceptat. Este vorba de un cerc vicios cu roluri foarte bine definite, cu mecanisme de dependență care pleacă de la persoana obiect (victimă) și ajunge la persoana subiect (exploatorul).

Profilul victimei

- Femeie;
- Minora;
- Sărăcie sau nivel economic scăzut;
- Analfabetism sau educație precară;
- Emigrația într-o țară străină fără a cunoaște limba și fără loc de muncă;
- Naivitate și iluzie (în fața unor promisiuni pentru o muncă stabilă în străinătate etc.)

---

¹⁵ V. Nozza V., *Introduzione*, in Da Pra Pocchiesi M. - L. Grosso, *Prostituite, prostitute, clienti. Che fare?*, Torino, Edizioni Gruppo Abele, 2001, p. 11.

¹⁶ În momentul actual criza economică adâncește și mai mult situația dramatică a fenomenului prostituției.

¹⁷ F. CARCHEDI, *Prostituzione migrante e donne trafficate. Il caso delle donne albanesi, moldave e rumene*, Milano, FrancoAngeli, 2004, p. 15.

- Victima de șantaje și amenințări;
- Singurătate (fără rude sau prieteni);
- Familie numeroasă;
- Neintegrarea socială.

Profilul clientului

- Bărbatul;
- Probleme relaționale;
- Probleme psihice;
- Educație de tip patriarhat;
- Situație economică bună.

Profilul exploatatorului (traficantului)

- Organizații compuse din 8-10 persoane;
- Violență;
- Înșelătorie;
- Răpire;
- Legi și reguli proprii;
- Rigida distribuire a rolurilor;
- Autonomie proprie.

În acest scenariu al fenomenului prostituției trebuie amintită familia persoanei-victimă care, în general, resimte consecințele prostituției fie prin intermediul amenințărilor exploatatorului, fie prin complicitatea sau neacceptarea situației trăită de victimă.

Violența și suferința

Prostituția în stradă, prostituția în case special amenajate, ambele cazuri sunt de fapt cazuri de violență asupra persoanei, violență evidentă sau ascunsă.

Este necesar să facem distincție între violență fizică și violență psihică, ambele prezente în fenomenul prostituției. De multe ori, violența psihică este ignorată deoarece nu este ușor de recunoscut nici de către victimă, nici de către exploatator. Trebuie însă precizat că orice violență fizică determină tulburări psihice. “Finalitatea violenței este aceea de a expropria victima traficului de dorința de revoltă, de menținerea autonomiei și de libertatea în gândire și mișcare (...) se urmărește obținerea ascultării totale a victimei față de patron”.¹⁸

Se vorbește despre prostituție ca cea mai veche meserie din lume, legată de natura omului și deci firească, naturală. Dar poate e și cea mai veche formă de violență și cea mai profitabilă modalitate economică de câștig.

Vorbind de violența fenomenului de prostituție ajungem la efectele ei și, în acest context, ne oprim asupra suferinței. În acest context al prostituției, prin suferință se

---

¹⁸ P. ROMANI, *Il ruolo della criminalità organizzata nel traffico degli esseri umani*, in F. CARCHEDI, *Prostituzione migrante e donne trafficate. Il caso delle donne albanesi, moldave e rumene*, Milano, FrancoAngeli, 2004, pp. 129-155.

înțelege atât suferința fizică în urma agresiunilor fie din partea exploatatorului, fie din partea clientului, cât și suferința psihică, adică evenimentul traumatic.

Suferința psihică este "starea emoțională neplăcută percepută de o persoană în urma unui eveniment dureros".¹⁹ Potrivit acestei definiții, suferința psihică pentru victima prostituției este starea de stres, șoc emoțional în urma evenimentului traumatic al prostituției. Suferința psihică poate fi o consecință a suferinței fizice.

Evenimentul traumatic presupune experimentarea sentimentului de vulnerabilitate în fața amenințărilor, în fața mecanismelor care stau în spatele fenomenului de prostituție.

Aspectul preventiv

De unde vin aceste tinere? De ce intră în tunelul prostituției? De ce nu reușesc să iasă din acest tunel? Sunt întrebări care poate câteodată ne trec prin minte și pe care le uităm probabil tot atât de repede. Încercăm să înțelegem, dar nu reușim. Ne gândim să ajutăm, dar nu știm cum.

Luând în considerare violența, suferința reiese drama fenomenului prostituției și de aici rezultă nevoia de intervenție, de atitudine, de poziție, și deci importanța aspectului preventiv.

Pentru a evita efectele devastatoare ale fenomenului de prostituție asupra persoanei, un instrument preventiv poate fi tocmai cunoașterea temeinică a prostituției din punct de vedere social și juridic. În acest mod se conștientizează amploarea și gravitatea acestui fenomen, dar și mijloacele legislative prin care se poate lupta și prin care se poate face prevenție.

Educația sexuală la nivelul școlii, educația pentru sănătate și educația analfabetismului sunt tentative concrete de prevenire a fenomenului prostituției. Deci școala poate deveni instituția care promovează cunoașterea în scop preventiv.

În fața fenomenului prostituției tot mai amplu și mai diversificat este nevoie de intervenții flexibile pe măsura fiecărei persoane, este nevoie de muncă în rețea, de colaborare, de unirea forțelor și a resurselor.²⁰ Este necesar și util să existe structuri de primire, de consiliere sau psihoterapie a persoanelor din cercul prostituției și în special pentru persoanele care vor să rupă acest cerc și să iasă din trafic. De fapt, este vorba de a oferi alternative și perspective persoanelor care au nevoie de un prezent și un viitor diferit de cel pe care îl au.

Ziua de 18 octombrie este declarată zi europeană de luptă împotriva traficului de persoane. Acesta inițiativă a Comisiei Europene din 2007 este o altă modalitate preventivă prin care se sensibilizează spre cunoașterea fenomenului prostituției, spre lupta împotriva încălcării drepturilor și libertății persoanelor.

Concluzie

În concluzia articolului putem afirma că în ciuda numeroaselor măsuri legislative care pleacă de la pedepse aspre și până la legalizarea completă a acestui fenomen, în ciuda diferitelor poziții sociale care oscilează între condamnare, compătimire și ignoranță,

¹⁹ V. POLIZZI, *Sofferenza Psicica*, in J. M. PRELEZZO - NANNI C. - MALIZIA G., *Dizionario di scienze dell'educazione*, Roma, LAS, 2008.

²⁰ M. DA PRA POCCHIESA - L. GROSSO, *Prostitute, prostitute, clienti. Che fare?*, Torino, Edizioni Gruppo Abele, 2001, p.41.

prostituția rămâne încă din multe puncte de vedere un teren necunoscut. Este nevoie de o schimbare a mentalității societății, de o acțiune socială împotriva exploatării, de sensibilitate în a vedea întreaga dinamică a fenomenului prostituției și nu doar persoana “prostituată”. Așa cum afirma Susan Sontag: nu este suficient să schimbăm legile discriminatorii care privesc femeia, trebuie schimbate formele de muncă, obiceiurile sexuale, ideea de viață familială și chiar limbajul.²¹

BIBLIOGRAFIE:

- AMBROSINI M., *Comprate e vendute*, Franco Angeli, Milano, 2003.
- BOROI A., *Drept Penal. Partea Specială*, C.H. Beck, București, 2006.
- CARCHEDI F., *Prostituzione migrante e donne trafficate. Il caso delle donne albanesi, moldave e rumene*, Milano, FrancoAngeli, 2004, pp. 13-19.
- DA PRA POCCHIESA M. - L. GROSSO, *Prostitute, prostitute, clienti. Che fare?*, Torino, Edizioni Gruppo Abele, 2001.
- DOBRINOIU V. - N. CONEA, *Drept Penal. Partea Specială. Teorie și practică judiciară*, vol. II, Lumina Lex, București, 2002.
- IONAS A., *Drept Penal Român. Partea Specială*, vol. I, Ed. Romprint, Brașov, 2005.
- MAZILU D., *Drepturile Omului*, ediția a III-a, Lumina Lex, București, 2006.
- NISTOREANU G. - A. BOROI, *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a II-a, All Beck, București, 2002.
- OPRIS D. - M. OPRIS, *Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. Ghid metodic pentru activitățile didactice desfășurate la orele de religie*, Biroul din România a OIM, București, 2003.
- OUTSHOORN J., *The politics of prostitution. Women's Movements, Democratic States and the Globalisation of Sex Commerce*, Cambridge, 2004.
- PASCU I. - M. GORUNESCU, *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a II-a, Hamangiu, București, 2009.
- PELLAI A., *Le parole non dette. Come insegnanti e genitori possono aiutare i bambini a prevenire l'abuso sessuale*, Franco Angeli, Milano, 2004.
- PRELEZZO J. M. - NANNI C. - MALIZIA G., *Dizionario di scienze dell'educazione*, Roma, LAS, 2008.
- ROCCIA C., *Riconoscere e ascoltare il trauma. Maltrattamento e abuso sessuale sui minori: prevenzione e terapia*, Franco Angeli, Milano, 2001.
- SPIZZICHINO L., *La prostituzione. Il fenomeno e l'intervento psicologico*, Roma, Carocci editore, 2005.
- SONTAG S., *Împotriva interpretării*, traducere de Mircea Ivănescu, București, Ed. Univers, 2000.
- TOADER T., *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a II-a revizuită și actualizată, Hamangiu, București, 2007.
- TULBURE A. S. - L. BOUREANU, *Drept Penal. Partea Specială*, Seria Doctrina, Risoprint, Cluj.Napoca, 2007.

---

²¹ S. SONTAG, *Împotriva interpretării*, traducere de Mircea Ivanescu, București, Ed. Univers, 2000.